

Nr 43

Utlåtande i anledning av motioner om utredning angående en konserveringsindustri för fisk på ostkusten.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen I: 713 av herr Nilsson, Yngve, och herr Schött samt II: 914 av herr Nilsson i Bästekille m. fl., har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en förutsättningslös utredning beträffande möjligheterna att anlägga en konserveringsindustri för fisk på ostkusten.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från fiskeristyrelsen, kommerskollegium, fiskprisutredningen och Sveriges fiskares riksförbund. Se Bilaga till detta utlåtande.

Utskottet. Mot bakgrunden av fiskerinäringens svåra läge i allmänhet och avsättningsproblemen på syd- och ostkusten i synnerhet föreslår motionärerna en utredning om möjligheterna att anlägga en konserveringsindustri för fisk på ostkusten.

De remissinstanser, från vilka utskottet inhämtat yttranden i anledning av motionerna, har dock inte funnit någon särskild utredning rörande den föreslagna konservindustrin erforderlig. Fiskeristyrelsen anser att vissa frågor i sammanhanget bör utredas av fiskprisutredningen. Utredningen kommer också enligt sitt remissyttrande i det fortsatta arbetet att behandla avsättningsproblem samt eventuella stödåtgärder i detta sammanhang. Frågan om att etablera enskilda företag för konservtillverkning bör emellertid enligt utredningen tas upp av näringens egna intressenter.

Såsom bl. a. fiskeristyrelsen påpekar i sitt remissyttrande har flera försök gjorts att starta fiskkonservindustrier på ostkusten. Dessa företag har inte blivit bestående bl. a. på grund av att tillförseln av fisk tidvis varit otillräcklig. Utskottet förutsätter att fiskprisutredningen inom en nära framtid kommer att behandla frågor rörande avsättning av fisk. Härvid torde eventuella statliga stödåtgärder, som kan anses erforderliga i sammanhanget, komma att övervägas. I övrigt får det anses vara en angelägenhet för berörda enskilda intressenter att vidta erforderliga åtgärder för att starta den föreslagna industrin.

Under angivna förhållanden finner utskottet att någon särskild åtgärd från riksdagen ej erfordras i anledning av nu förevarande motioner.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen lämnar motionerna I: 713 och II: 914 utan bifall.

Stockholm den 19 november 1968

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Lage Svedberg (s), Hedström (s), Skårman (fp), Hermansson (cp), Magnusson (s), Augustsson (s), Lundberg (h)*, Karl-Erik Eriksson (fp) och Hübinette (h)*;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Lindström (s), fru Lindskog (s), herrar Antby (fp)*, Arweson (s), Johanson i Västervik (s), Johansson i Simrishamn (s), Dahlgren (cp), Nilsson i Bästekille (h)* och Åberg (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Yttranden över motionerna I:713 och II:914**Fiskeristyrelsen (19.2.1968)**

Fiskeristyrelsen anser det remitterade motionsparets syfte vara behjärtansvärt och framhåller att många lovvärda försök att starta fiskkonservindustrier på ostkusten gjorts. Dessa försök har emellertid i regel inte gett bestående resultat i form av bärkraftiga företag. Grundorsaken härtill förefaller tidigare ha legat däri att det på sikt inte varit möjligt att basera en fiskkonserveringsindustri på fisköverskott som förelegat vissa årstider och på vissa, geografiskt starkt spridda mottagningsplatser, såsom fallet är på ostkusten. Fiskeristyrelsen påpekar att frågan, om dessa förhållanden ändrats så på senare år, att förutsättningarna för ifrågavarande industri förbättrats, lämpligen bör utredas av fiskprisutredningen.

Kommerskollegium (14.3.1968)

Kommerskollegium framhåller, att med de konkurrensförhållanden som för närvarande råder på den internationella marknaden för fisk och fiskprodukter och tullfrihet inom EFTA för frysta filéer och andra fiskprodukter, måste enligt kollegiets bedömning f. n. möjligheterna att med tillfredsställande resultat driva en konserverfabrik som endast skall använda svensk fisk för sin tillverkning vara obetydliga. Kollegiet finner sig därför f. n. inte kunna tillstyrka, att den av motionärerna begärda särskilda utredningen kommer till stånd.

Kollegiet, som har berett Sveriges kemiska industrikontor samt handelskamrarna i Norrköping, Visby, Malmö, Gävle, Luleå och Sundsvall tillfälle att yttra sig i ärendet, har sammanfattat innebörden i inkomna yttranden sålunda.

Handelskamrarna i Norrköping, Visby, Gävle och Sundsvall tillstyrker motionärernas hemställan om en förutsättningslös utredning beträffande möjligheterna att anlägga en konserveringsindustri för fisk på ostkusten. I samband med sitt tillstyrkande redogör handelskammaren i Visby närmare för de gotländska fiskarnas svårigheter att finna avsättning för strömming och torsk.

Handelskammaren i Luleå framhåller att inom Norrbottens och Västerbottens läns kusttrakter salterier, rökerier, frysanläggningar och konserverindustri har tillräcklig kapacitet att omhändertaga all fisk som ilandföres av yrkesfiskare och andra inom länen såväl inom kustområdena som i inlandet, varför något behov att etablera ytterligare konserveringsindustri inom handelskammarens verksamhetsområde icke föreligger.

Handelskammaren i Malmö finner att de avsättningsproblem fiskerinäringen f. n. har icke beror på att den befintliga konserverindustrin har för liten kapacitet i förhållande till efterfrågan utan på sjunkande export, minskad inhemsk efterfrågan och fluktuationerna i utbudet samt framför

allt på att den svenska konservindustrin på grund av prisförhållandena köper fisk från Danmark och Norge. Anläggandet av en fiskkonserveringsindustri på ostkusten skulle ej lösa de aktuella avsättningsproblemen och en sådan industri, som helt skulle inrikta sig på inköp av svensk fisk, torde med hänsyn till rådande prisskillnader i förhållande till utlandet förutsätta betydande subventioner. Bland annat med hänsyn till dessa förhållanden avstyrker handelskammaren en utredning. Det tillägges att handelskammaren erfarit, att den pågående utredningen angående fiskerinäringen kommer att framlägga förslag om bl. a. inrättande av en särskild förening, vari olika intressegrupper skall ingå, med syfte att komma till rätta med de i sammanhanget aktuella spörsmålen. Det är därför naturligt att icke nu vidtaga åtgärder som kan verka föregripande på denna förenings arbete.

Sveriges kemiska industrikontor slutligen anför att fisket alltmer blivit en exportnäring med skärpt konkurrens mellan olika länders fiskeflottor. Genom att frysta filéer och andra beredda fiskeprodukter är tullfria inom EFTA har konkurrensen skärpts på den svenska marknaden. Redan existerande fiskförädlingsindustri kan endast i begränsad omfattning och till olönsamma priser finna avsättning för sina produkter på grund av importen av billiga varor från utlandet, framför allt från Danmark. Under hösten 1967 såldes sålunda dansk djupfrost torskfilé till konsumentpriser som låg cirka 35 procent under motsvarande svensktillverkad vara. Av strömning finns redan en betydande produktion av industriberedda produkter och någon väsentligt ökad konsumtion är icke att vänta. Ytterligare en fiskkonservfabrik skulle sålunda försvåra det besvärliga marknadsläget för den befintliga industrin. Kemikontoret är därför benäget avstyrka bifall till motionen. Med hänsyn till att en statlig utredning arbetar med frågan om fortsatt prisreglering på fisk och därmed sammanhängande problem kan det dock anses befogat att motionen överlämnas till denna utredning.

Av handelskamrarnas och kemikontorets yttranden framgår det beträngda ekonomiska läge vari såväl den svenska fiskerinäringen som landets fiskförädlingsindustri befinner sig. Detta har redan uppmärksamrats av statsmakterna som tillsatt en utredning rörande den fortsatta utformningen av prisregleringen för fisk.

Fiskprisutredningen (7.3.1968)

Utredningen, som den 5 mars i år har avlämnat ett betänkande om prisregleringen av fisk, fortsätter i enlighet med givna direktiv sitt arbete med bl. a. marknadsfrågor. Vid sitt fortsatta arbete kommer utredningen att beröra avsättningsproblem samt eventuella stödåtgärder i detta sammanhang. Vissa av de spörsmål som nämns i motionen kommer följaktligen att behandlas av utredningen.

När det gäller möjligheterna att etablera enskilda företag för konservtillverkning bör sådana spörsmål enligt utredningens uppfattning tas upp av näringens egna intressenter. Härvid vill utredningen också erinra om att enligt nu gällande bestämmelser visst statligt lånestöd kan utgå i nämnda sammanhang.

Sveriges Fiskares Riksförbund (15.2.1968)

Riksförbundets styrelse anser att de remitterade motionerna inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd och anför därvid.

I motionerna framhålles mycket riktigt, att fiskerinäringen för närvarande brottas med svåra problem och att fiskarna i vårt land lever under mycket otrygga förhållanden. Under de senaste åren har exporten av fisk sjunkit kraftigt och avsättningsproblemen är särskilt stora på syd- och ostkusten, bl. a. på grund av att man där saknar fiskförädlingsindustrier.

Styrelsen delar motionärernas uppfattning om att »staten bör rycka in med olika stödåtgärder» och att det är både önskvärt och behövt med en fiskkonservindustri på ostkusten.

Inom fiskarekretsar har frågan om sådan industri varit aktuell i många år och försök att starta sådan verksamhet har gjorts, men har tyvärr inte resulterat i ekonomiskt bärkraftiga företag. Orsakerna härtill är flera, men torde främst ha samband med dels den varierande tillförseln av fisk och dels med de stora kostnaderna för hopsamling av fångsterna från de olika mottagningsplatserna utefter den långa kuststräckan.

Många svårigheter föreligger i dessa avseenden, men detta till trots är man positivt inställd från fiskarnas och deras organisationers sida. Man förutsätter dock att statligt stöd kommer att lämnas i någon form, då så blir aktuellt.

Riksförbundets styrelse utgår också från, att sådant stöd kommer att erhållas och anser att någon särskild utredning icke är behövt.